

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 604/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MIDIAL, s. r. o., Obchodná 2601/4, Piešťany, zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Vanekom, Potočná 169/85, Skalica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Skalica sp. zn. 7 Cb 63/2016 zo 16. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MIDIAL, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MIDIAL, s. r. o., Obchodná 2601/4,

Piešťany (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 Cb 63/2016 zo 16. júla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 Cb 63/2016 o určenie, že záložné právo na špecifikovaných nehnuteľnostiach nie je. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 30. januára 2018, ktorým okrem iných žalovanému priznal právo na náhradu trov konania.

Následne okresný súd (vyšší súdny úradník) rozhodol uznesením č. k. 7 Cb 63/2016-249 zo 4. júna 2018 tak, že sťažovateľa zaviazal zaplatiť žalovanému z titulu náhrady trov konania sumu 9 195,87 €.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť podľa § 239 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). O sťažnosti rozhodol okresný súd sudca napadnutým uznesením zo 16. júla 2018 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd nesprávne aplikoval § 9 a § 10 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) namiesto § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, keďže vychádzal zo záveru, že predmet konania bol oceníteľný peniazmi. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že predmetom *„prejednávanej veci bolo určenie, že záložné právo na nehnuteľnostiach v žalobe popísaných nie je. Okresný súd... záložné právo, teda právo, ktoré bolo predmetom sporu, sám nepodložene samovoľne ocenil, i navzdory tomu, že sa v zmysle zákona a ustálenej judikatúry jedná o skutočnosť objektívne neoceníteľnú peniazmi, teda v zmysle ust. § 11*

ods. 1 písm. a) Vyhlášky o právo, ktorého hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch, resp. je možné ju vyjadriť len s nepomernými ťažkosťami. “.

Sťažovateľ poukazuje na judikatúru ústavného súdu, prípadne všeobecných súdov, z ktorej má vyplývať záver, že pri určení vlastníckeho práva tieto súdy považujú predmet konania za ocniteľný peniazmi. Pri určení existencie, napr. záložného práva, prípadne určení pravosti pohľadávky, vychádzali z toho, že predmet konania nie je ocniteľný peniazmi. Sťažovateľ poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 534/2011, na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. M Obdo 1/2011 z 2. januára 2012, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 25/2016 z 26. januára 2016.

Sťažovateľ namieta nesprávnu aplikáciu príslušných ustanovení vyhlášky, nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia vzhľadom na to, že okresný súd cituje len judikatúru týkajúcu sa konaní o určení vlastníckeho práva a taktiež namieta spôsob určenia hodnoty záložného práva. V týchto súvislostiach sťažovateľ uvádza:

„Uznesenie zo dňa 16. júla 2018... odôvodnil výlučne len poukazom na absolútne nepriliehavú judikatúru v bodoch č. 16.,17.,18. a 21. uvedeného uznesenia, vo všetkých prípadoch sa jednalo o judikatúru pojednávajúci výlučne o určení vlastníckeho práva nie o určení existencie či neexistencie práva záložného. Okresný súd absolútne ignoroval námietky sťažovateľa a zároveň rozdielnosť daných prípadov, s tým, že sa v predmetnom prípade nejednalo o určení vlastníckeho práva, ale o existenciu či neexistenciu práva záložného.

I keď vzhľadom k argumentom uvedených vyššie považujeme nezákonný, nespravodlivý a základné práva sťažovateľa porušujúci postup súdu za preukázaný, okrajovo musíme poukázať na vadný a nezákonný postup súdu v tom, že hodnotu záložného práva navyše odvodzoval od celkovej výšky pohľadávky, ktorá mala byť poskytnutá na základe zmlúv č. 43/AUOC/12 zo dňa 24. 2. 2012 a zmluvy č. 60/AUOC/09 zo dňa 18. 3. 2009. Súd bezkriticky prijal iba tvrdenie druhej strany ohľadom výšky pohľadávky bez ohľadu na to, či vôbec finančné prostriedky zo strany poskytovateľa úveru boli

vyplatené a v akej výške, a zároveň bez ohľadu na to, aká je či nie je skutočná výška pohľadávky v dobe rozhodnutia súdu.

Ak by aj Okresný súd pripustil (i keď podľa sťažovateľa nesprávne) záver o oceníteľnosti záložného práva, nemohla by byť pre výpočet tejto hodnoty a v nadväznosti na to ani pre výpočet tarifnej odmeny advokáta, cena zálohu, nakoľko cenu zálohu nemožno stotožniť s hodnotou záložného práva, a to napriek ich vzájomnej spojitosti. Hodnota záložného práva (vyjadrená v peniazoch) by predstavovala podľa názoru súdu cenu, za ktorú záložný veriteľ v rámci realizácie výkonu záložného práva záloh reálne speňaží. (citované z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 25/2016 z 26. januára 2016, pozn.)

Z výšky hodnoty plnenia (pohľadávky z úveru) by nebolo možné vychádzať ani v zmysle právnej úpravy záložného práva, ktoré malo byť poskytnuté na základe uvedených úverových zmlúv, a to i z dôvodu, že ak je pohľadávka zabezpečená záložným právom na nehnuteľnostiach, predajom nehnuteľností záložné právo zaniká, bez ohľadu na, za akú hodnotu sa nehnuteľnosť speňažila a bez ohľadu na to, v akej výške bola zabezpečená pohľadávka uspokojená.“

Napadnutým uznesením okresného súdu bolo podľa sťažovateľa porušené aj jeho právo vlastníť majetok a vlastnícke právo, keďže okresný súd ho „nezákonne zaviazal... k náhrade trov konania v nesprávne niekoľko tisíc násobne vyššej sume, zasiahol nesporne do jeho základného práva vlastníť majetok, ktorý musí zo svojho výlučného majetku nezákonne odovzdať tretej osobe.

Interpretácia a aplikácia jednoduchého práva (Vyhlášky) Okresným súdom Skalica porušuje tiež ústavou garantované základné práva, jedná sa o prípad svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva, ktorej chýba racionálne odôvodnenie či prepojenie s ústavou chráneným účelom. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu tiež vtedy, ak v procese aplikácie a interpretácie predpisu zo strany všeobecného súdu bol obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti, čo je v danom prípade bezpochyby naplnené. Postup Okresného súdu Skalica preto nemôže byť tolerovaný, lebo predstavuje v konečnom dôsledku zásah do označených základných práv sťažovateľa.

Zaviazanie k náhrade trov konania v primeranej a právnymi predpismi stanovenej výške je súčasťou práva na spravodlivý proces a tiež súvisí so základným právom na vlastníctvo a majetok, pokiaľ ide konkrétne o povinnosť nedôvodne a nezákonne zaplatiť z vlastného majetku tretej osobe značnú sumu, teda nezákonné a rozpore s dobrými mravmi zmenšiť svoj majetok.“.

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu zo 16. júla 2018, napadnuté uznesenie okresného súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Sťažovateľ si tiež uplatnil právo na úhradu trov konania.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. Náhrada trov konania, ku ktorej bol zaviazaný, je pre neho „likvidačná, a odloženie výkonu napadnutého rozhodnutia bezpochyby nemôže spôsobiť takú ujmu žalovanému..., resp. jeho právnomu zástupcovi, akú ujmu spôsobí sťažovateľovi, ak by bol povinný zaplatiť... 9.195,87 EUR. To tiež s ohľadom na to, že žalovaný je... banková inštitúcia“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Okresný súd napadnutým uznesením zo 16. júla 2018 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu zo 4. júna 2018, ktorým okresný súd zaviazal sťažovateľa zaplatiť sumu 9 195,87 € z titulu náhrady trov konania. Okresný súd v napadnutom uznesení poukázal na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 478/2014, I. ÚS 176/2017 a I. ÚS 119/2012. Následne uviedol tieto právne závery:

„19. Záložné právo je právom a spôsobilou majetkovou hodnotou, jeho hodnotou (cenou) je minimálne výška istiny pohľadávky (pohľadávok), splnenie ktorej sa záložným právom zabezpečuje.

20. V zmysle vyššie uvedeného je podľa názoru súdu predmetom konania určenie neexistencie záložného práva vyplývajúceho zo Zmluvy o úvere č. 43/AUOC/12 zo dňa 24. 02. 2012, predmetom ktorej bol úver vo výške 174 000 eur a zo Zmluvy o úvere č. 60/AUOC/09 zo dňa 18. 03. 2009, predmetom ktorej bol úver vo výške 165 969,59 eur. Záložnými zmluvami č. 43/AUOC/12-ZZ/2 zo dňa 24. 02. 2012 a č. 43/AUOC/12-ZZ/3 zo dňa 02. 04. 2012 bolo zabezpečené splnenie pohľadávok vyplývajúcich z už uvedených úverových zmlúv. Na základe uvedeného preto celková výška pohľadávky v konaní bola 339 969,59 eur (174 000 eur + 165 969,59 eur) a z tejto sumy aj právny zástupca žalovaného určil tarifnú hodnotu jedného úkon v konaní, s čím sa aj súd v uznesení 7 Cb/63/2016-249 zo dňa 04. 06. 2018 stotožnil a priznal výšku za jeden úkon tak, ako si to právny zástupca žalovaného v zmysle vyhlášky v správnej výške vyčíslil.

21. Na podporu svojich tvrdení súd zároveň odkazuje aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých rozhodoval o náhrade trov konania podľa skutočnej hodnoty veci (2 Cdo 202/2007, 2 M Cdo 15/2007, 2 Cdo 259/2008, 2 Cdo 271/2007, 5 Cdo 55/2009, 2 Cdo 46/2008, 5 Cdo 188/2008, 5 Cdo 194/2008, 3 Cdo 100/2009).

22. K námietke žalobcu týkajúcej sa správnosti výpočtu cestovných nákladov súd uvádza, že právny zástupca žalovaného postupoval v súlade s vyhláškou a výšku cestovných nákladov si vyčíslil v správnej výške, ktorú podrobným výpočtom preukázal a zároveň súdu doručil aj potrebné listinné dôkazy na overenie výpočtu. K vyčísleniu doručil aj technický preukaz použitého motorového vozidla a súd po jeho opätovnom preštudovaní dospel

k záveru, že právny zástupca žalovaného pri výpočte použil spotrebu uvedenú v technickom preukaze (8,20 l/100 km) a zároveň k vyčísleniu doručil aj potvrdenie o priemernej cene za pohonné látky. Na základe uvedeného má preto súd za to, že právny zástupca žalovaného výšku cestovných nákladov vyčíslil a určil v správnej výške, ktorú mu súd aj v predmetnom uznesení priznal.“

Vzhľadom na obsah sťažnosti a na námietky sťažovateľa, ktoré smerujú výlučne voči rozhodnutiu okresného súdu o náhrade trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom. Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). V súvislosti s nastolenou problematikou ústavný súd stabilne judikuje, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by totiž mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, IV. ÚS 182/09, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania považuje za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Problematika náhrady trov konania by takto mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe

takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného rozhodnutia o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nemožno vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Vyhláška rozlišuje, kedy je predmet právnej služby, o ktorom prebieha súdne konanie, oceniteľný (vyjadriteľný) v peniazoch (§ 10 ods. 2 vyhlášky) a kedy tomu tak nie je (§ 11 ods. 1 vyhlášky).

Judikatúra všeobecných súdov týkajúca sa toho, kedy je predmet konania oceniteľný v peniazoch, je pestrá. Z tejto judikatúry v zásade vyplýva, že konania, v ktorých ide

o určenie vlastníckeho práva k veci, majú predmet ocenieľný peniazmi (k tomu pozri citovanú judikatúru najvyššieho súdu na strane 4 napadnutého uznesenia zo 16. 7. 2018, ktorá sa – tak ako to uvádza sťažovateľ – týka určenia vlastníckeho práva, alebo nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 478/2014 a sp. zn. I. ÚS 119/2012).

Za peniazmi neocenieľný predmet konania sú napr. považované konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu (3 M Cdo 9/2009, 2 M Cdo 8/2009), o neplatnosti kúpnej zmluvy (sp. zn. 2 M Cdo 18/2008), o určenie neplatnosti dražby k nehnuteľnej veci – bytu (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 373/2016 z 21. septembra 2017), určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok (sp. zn. 1 Obdo V 43/2011), incidenčné konania (1 M Obdo V 17/2006, 4 Obo 262/2007, 2 Obo 98/2009, 5 Obo 48/2014, porovnaj tiež sp. zn. III. ÚS 534/2011).

Na druhej strane však najvyšší súd a aj ústavný súd uviedli právny názor, podľa ktorého konania o určenie neplatnosti právneho úkonu nemožno automaticky považovať za predmet neocenieľný peniazmi, otázku ocenieľnosti predmetu v týchto konaniach je potrebné skúmať v každom jednotlivom prípade (porovnaj uznesenie sp. zn. 5 M Cdo 9/2010 z 29. novembra 2010) a tiež nález sp. zn. I. ÚS 176/2017 z 31. mája 2017, v ktorom ústavný súd uviedol, že *„predmetom daného konania (neplatnosť prevodnej zmluvy) bola vec nehnuteľná, ktorá je peniazmi ocenieľná“*. Ústavný súd zohľadnil, že výsledkom vyslovenia neplatnosti tohto právneho úkonu je vyznačenie právneho stavu v katastri nehnuteľností pred týmto právnym úkonom, *„preto tento druh žaloby je svojím spôsobom žalobou o určenie vlastníckeho práva, ktorého predmet je vždy ocenieľný peniazmi“*.

Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 M Cdo 9/2009 v rámci uvažovania o ocenieľnosti predmetu konania uviedol, že návrhom na určenie neúčinnosti právneho úkonu *„sa má (a môže) iba odstrániť existujúca právna neistota v otázke týkajúcej sa jednej stránky právneho úkonu (v otázke jeho účinnosti alebo neúčinnosti)... návrhom... sa teda nemá (a ani nemôže) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch“*. Obdobne v uznesení sp. zn. 2 M Cdo 8/2009 považoval za relevantné, že pri určovacích

žalobách je predmetom konania „*preskúvanie zákonnosti právneho úkonu a nie rozhodovanie o konkrétnom práve alebo povinnosti, ktoré z neho vyplývajú*“. Rovnako tak ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 252/2018 z 20. júna 2018 považoval za ústavne akceptovateľný právny názor Okresného súdu Žilina, ktorý konanie o návrhu na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a užívania parcely považoval za peniazmi oceníteľný predmet, pričom pri určení ceny vecného bremena vychádzal zo znaleckého posudku.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd považoval za relevantné, že predmetom napadnutého konania bolo určenie, že záložné právo k špecifikovaným nehnuteľnostiam nie je. Z tohto pohľadu bola priamym predmetom napadnutého konania existencia konkrétneho práva – záložného práva. Z uvedeného dôvodu sa nejaví ako arbitrárne, ak okresný súd v napadnutom uznesení zo 16. júla 2018 poukazoval na judikatúru ústavného súdu, resp. najvyššieho súdu, ktoré sa týkajú určenia vlastníckeho práva. Rovnako tak sa nejaví ako svojvoľný taký právny záver, podľa ktorého záložné právo možno oceniť peniazmi. Spravidla existuje korelácia medzi výškou peňažného záväzku (dlhu) a hodnotou veci, ktorá má byť zálohom. Z uvedeného pohľadu sa nejaví ako arbitrárny postup okresného súdu, ktorý pri určení hodnoty (ceny) záložného práva vychádzal zo súčtu poskytnutých úverov, ktorých zaplatenie predmetné záložné právo zabezpečovalo. Námietka sťažovateľa týkajúca sa toho, či úvery boli poskytnuté a v akej výške, presahuje rámec konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, preto sa touto námietkou ústavný súd nezaoberal.

Ústavný súd takto po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že právne závery okresného súdu sú logické, rešpektujú účel príslušných ustanovení vyhlášky. Napadnuté uznesenie okresného súdu a právne závery v ňom uvedené možno vnímať ako jedno z možných a ústavne akceptovateľných riešení uvedenej procesnej situácie v konaní pred všeobecným súdom o náhrade trov konania. Odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu je dostatočným podkladom pre výrok, ktorým najvyšší súd určil výšku náhrady trov konania, ktorú je sťažovateľ povinný zaplatiť, preto právne závery okresného súdu nie sú zjavne neodôvodnené a sú tak ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd si je vedomý toho, že rozhodovanie všeobecných súdov v otázke oceníteľnosti predmetu konania pre účely výpočtu trov právneho zastúpenia je pestrá a všeobecné súdy podobné situácie posudzujú rozdielne. Aj v tomto prípade je však potrebné poukázať na judikatúru ústavného súdu, v ktorej opakovane pripomína, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zveruje najvyššiemu súdu, ktorému okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, II. ÚS 752/2016, II. ÚS 861/2016, III. ÚS 205/2017).

Ústavný súd nezistil ani také skutočnosti, ktoré by indikovali možnosť vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, prípadne práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu zo 16. júla 2018.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018